

Pratarmė

Šis *Santalkos* numeris yra skirtas religijos ir etikos sambūviui apmąstyti. Iškeltas tikslas nėra naujas ir pratęsia ilgą istorinę ir teorinę šių žmogiškosios būties sričių koegzistavimą (kartais įgydavusį simbiozės, o kartais ir griežtos opozicijos pavidalą) refleksijos tradiciją. Nuo garsiosios *Eutifrono dilemos* iki šių laikų taikomosios etikos problemos skleidžiasi sudėtingas etikos ir religijos sąveikų bei kontroversijų laukas. Nepaisant to, kad gyvename sekuliarioje ir vartotojiškoje epochoje, religiniai ir etiniai klausimai tebėra aktualūs. Kita vertus, į juos nebus atsakyta, kol tyrinėjimus kreips ir „karūnuos“ ištisomis tradicijomis tapę diskursyvūs modeliai. Todėl reikalinga nuolatinė fundamentalių religinių ir etinių sąvokų revizija bei konstruktyvi reinterpretacija, atsižvelgiant į intelektualinius ir kultūrinius šiandienos pokyčius. Toks hermeneutinės prieigos reikalaujantis požiūris, be kita ko, rodo tradicinius autoritetus naujoje šviesoje.

Numerį sudaro dvi dalys: pirmojoje aptariami moralės ir religijos klausimai, apmąstomos pamatinės religinės ir etinės tradicijos kategorijos, teorinės aklaivietės (M. Briedis), pasitelkus Tomo Akviniečio filosofinę teologiją, naujai nušviečiamas pozityvus etikos ir tikėjimo santykis (P. Aleksandravičius), nagrinėjami ateistinio (J. Dagys) požiūrio į demarkacijos problemą, bioetikos klausimus aspektai.

Antrojoje numerio dalyje į etikos ir religijos dermės problemą pažvelgiama šiuolaikinių filosofinių modelių šviesoje. Autoriai vienaip ar kitaip orientuojasi į *Kito* problemą religijos ir etikos sandūroje. Kritiškai lyginamos Hegelio ir Husserlio savimonės bei kitoniškumo interpretacijos (S. Geniušas), religijos, filosofijos, etikos, politikos, poezijos elementai žmogaus patirtyje (S. Schroeder). Numerį baigia filosofinė Durkheimo etikos, religijos ir mokslo refleksijos analizė (Rasa Levickaitė).

Preface

The present issue of *Santalka* is dedicated to considerations on interrelationship between religion and ethics. This goal is not a new one, but we hope it will be a significant contribution to the age-old tradition of contemplation on the coexistence (sometimes symbiotic and sometimes quite of an opposite character) of these two fundamental spheres of human existence. From the famous *Eutypbro dilemma* up to the problems of contemporary applied ethics, there arises a history of complicated interrelationship between ethics and religion, marked by interplay as well as with a number of controversies. Despite the fact that we live in a secular era of consumption, the questions of ethics and religion (and especially concerning the relation between the two) are still relevant. However, it is not possible to give answers to these questions if we are not prepared for a constant revision and creative reinterpretation of the basic religious and ethical concepts with regard to contemporary intellectual and cultural shifts. Such a hermeneutical attitude in turn shows the achievements of intellectual tradition in a new light.

The issue of the journal is divided into two parts: the first one deals with the questions concerning the sources of morality from the religious and secular perspectives, clarifies some key concepts and tricky arguments of the field (M. Briedis), gives a creative interpretation of traditional authorities, firstly Thomas Aquinas, whose ideas serve as a starting point for a new treatment of coherence between faith and ethics (P. Aleksandravičius), analyses the aspects of atheistic (J. Dagys) attitude towards demarcation between ethics and religion and its practical implications in the sphere of bioethics.

The second part of the issue introduces a number of outlooks on the above topic from various fields of contemporary philosophy. The focus of attention here is the question of the *Other*. This question is approached through critical comparison: firstly the ideas of Husserl and Hegel concerning the question of self-consciousness and otherness (S. Geniušas) and religious, philosophical, ethical, political and poetical elements of human experience (S. Schroeder). The issue is concluded with the philosophical analysis of E. Durkheim's reflections on ethics, religion and science (Rasa Levickaitė).

Sudarytojas Mindaugas Briedis